Spoštovane udeleženke in udeleženci pohoda za mir, spoštovani poslanci in poslanke DZ, spoštovani gospod župan, predsednica in predsedniki domoljubnih in veteranskih organizacij

Današnjo pot od Moderne galerije do Mestne hiše smo prehodili skupaj. Toda današnji pohod ni bil samo pohod po ulicah Ljubljane. Bil je simbolna pot-pot od spomina k odgovornosti, od strahu k pogumu in predvsem od vojne k miru.

Danes, 21. septembra, obeležujemo Mednarodni dan miru, ki ga je razglasila OZN. Letošnje sporočilo je preprosto, vendar zahtevno in se glasi »Vlagajmo v mir«-za vse, povsod, vsak dan, kajti mir ni le odsotnost vojne, temveč nekaj, kar moramo vsak dan aktivno graditi in vanj vlagati. In prav beseda »vlagajmo« je pomembna. Mir je treba vsak dan braniti. Številni med današnjimi pohodniki smo bili vojaki in miličniki, aktivni udeleženci vojne za Slovenijo in o vojni lahko govorimo drugače kot tisti, ki vojne poznajo iz zgodovinskih knjig, TV ekranov ali današnjih posnetkov na spletu. Vojni veterani in tudi številni drugi vemo, da se vojna ne začne na bojišču, pred strelom pa je vedno beseda in preden pride do sovraštva pride razčlovečenje drugega. Preden ljudje začnejo pobijati drug drugega, se morajo najprej prepričati, da tisti na drugi strani niso več ljudje, ampak samo še »naši« in »njihovi«, »dobri« in »slabi«, »vredni« in »nevredni«. Namenoma ne uporabljam še bolj groznih besed, ki so uporabljene v nekaterih današnjih in tudi preteklih vojnah. Zato se proces aktivnosti za mir začne veliko prej, preden utihne orožje. Začne se pri jeziku, začne se pri spoštovanju, začne se pri sposobnosti, da človeka, s katerim se ne strinjamo, še vedno vidimo kot človeka. In danes je to pomembno tudi za Slovenijo, kajti tudi manjše države niso brez odgovornosti. Prav nasprotno in Slovenija ima lastno izkušnjo na svoji poti v samostojnost. Imamo generacijo ljudi, ki se še dobro spominja negotovosti, strahu in odgovornosti, ki jo je prinesel čas osamosvajanja. In tisti izmed njih, kateri so še danes na položajih odločevalcev ali tudi kot mnenjski voditelji, imajo moralno dolžnost, da Slovenijo predstavljajo kot državo, ki je svojo samostojnost dosegla s politiko, v kateri je bila od začetka spopadov v ospredju želja in misel, kako doseči prekinitev le teh, kdaj in kako se pogajati ter doseči mirno rešitev, brez ubijanja, brez nasilja in brez vojnih zločinov. In temu primerno so delovale tudi obrambne sile-TO in milica-ter vse organizacije, ki so ju podpirale. Zato ljudje od odločevalcev pričakujemo, da pri svojih odločitvah ne pozabijo na izkušnje lastnega naroda in ohranijo ugled, katerega je naša

država ravno zaradi navedenih značilnosti imela ne samo v Evropi, ampak v svetu.

Danes je tudi naša družba razdeljena in ni edina v Evropi. Prehitro drug drugemu pripisujemo slabe namene. Prehitro iz človeka, ki drugače razmišlja, naredimo nasprotnika, celo sovražnika. Na družbenih omrežjih pa se jeza in žalitev širita pogosto hitreje kot razumevanje in dobra beseda. Toda če bomo pozabili govoriti drug z drugim, bomo pozabili tudi, kako živeti drug ob drugem. Zato naj bo današnji pohod tudi sporočilo Sloveniji: »Ne dovolimo, da nas razlike razdelijo do sovraštva.« Upam, da še ni prepozno!

Lahko smo različnih političnih prepričanj, lahko imamo različne poglede na to, kakšna naj bo naša država. Toda obstajajo stvari, pri kateri se ne bi smeli tako radikalno ločevati. Človekovo dostojanstvo, svoboda, demokracija, vladavina prava, solidarnost. In seveda mir-mir kot univerzalna vrednota! To niso levičarske ali desničarske vrednote. To so čisto človeške vrednote!

In ko pogledamo svet, je sporočilo tega današnjega dne še bolj pomembno. Vojne in oboroženi spopadi še vedno jemljejo življenja. V Ukrajini, na Bližnjem vzhodu in drugod ljudje plačujejo ceno odločitev, ki jih pogosto ali skoraj vedno sprejemajo tisti, ki sami ne stojijo v strelskih jarkih in ne pokopavajo svojih otrok. Na naših zaslonih vidimo ruševine, begunce, mrtve in ranjene otroke in ljudi, ki čez noč izgubijo dom. Toda ne smemo dovoliti, da bi se ob gledanju teh podob nanje navadili. Najhujša posledica dolgotrajne vojne ni samo uničenje mest in ostale infrastrukture. Najhuje je, ko se človek navadi trpljenja drugega, ko postane tuja smrt samo še novica, ko otrok, ki umre tam nekje daleč, postane smo še številka. Takrat ne izgubljamo samo miru, ampak izgubljamo tudi del svoje človečnosti. In tisti, ki danes zločine zavijajo v celofan diplomatskega besedičenja v iskanju opravičila za »naše«, bi se tega morali zavedati.

Zato moramo biti jasni: mir ne pomeni pozabiti krivice. Mir ne pomeni, da ni treba zaščititi šibkejšega. Mir ne pomeni, da moramo molčati pred nasiljem. In mir ne pomeni, da se moramo odpovedati pravici do obrambe, kajti če bomo na vse to pozabili, se bomo za vedno odpovedali naši uporniški zgodovini-Maistru, Tigrovcem, slovenskim partizanom, teritorialcem in miličnikom.

Spoštovani

Naj bo naš današnji pohod več kot le korak za korakom prehojena pot. Naj bo naša skupna zaveza miru, kajti mir med narodi se ne začne na mejah držav in ne

konča v dvoranah, kjer se sprejemajo odločitve. Res je, da je pot do dvorane dolga in naporna, vendar se mir začne med ljudmi-v spoštovanju, v poslušanju, v pripravljenosti razumeti drug drugega in v pogumu, da tudi v času nesoglasij izberemo dialog namesto sovraštva.

Zato danes ne hodimo le za mir kot takšen, ampak za mir, ki ga moramo braniti. Braniti z besedami, ki ne ponižujejo. Z dejanji, ki ne razdvajajo. S solidarnostjo do tistih, ki trpijo zaradi vojn in nasilja. In z vztrajanjem, da noben narod, noben človek in nobena prihodnost ne smejo biti talci sovraštva.

Naj bo naš glas jasen: naj bo mir med narodi in mir med ljudmi. Želimo svet, v katerem se spori rešujejo za mizo, ne na bojišču, v katerem različnost ni razlog za sovraštvo, ampak priložnost za sodelovanje in v katerem je človekovo življenje vrednota, ki jo vsi skupaj varujemo.

Naj bo današnji svetovni dan miru dan opomina in zaveza. Da bomo mir gradili, ga varovali in ga branili vsak tam, kjer lahko, vsak s svojim dejanjem.

Kajti mir ni samoumeven, mir je naša skupna odgovornost!

Naj živi mir med narodi!

Naj živi mir med ljudmi!

In naj se naša pot za mir nadaljuje tudi jutri!

Ladislav Lipič, predsedujoči Koordinaciji domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije